

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Marie Součkové v právní věci žalobců: **a) L. H., b) nezl. R. H.,** zastoupený žalobkyní ad a) jako zákonnou zástupkyní, oba zastoupeni Mgr. Pavlínou Mixovou, advokátkou se sídlem Praha 1, Vodičkova 33, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra,** se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Městského soudu v Praze, č. j. 6 Az 211/2003 - 33 ze dne 30. 3. 2004,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Ustanovené zástupkyni žalobců advokátce Mgr. Pavlíně Mixové **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 2558,50 Kč, která jí bude vyplacena do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí z účtu Nejvyššího správního soudu. Náklady právního zastoupení žalobkyně nese stát.

Odůvodnění:

Včas podanou kasační stížností napadli žalobci (dále jen „stěžovatelé“) nadepsaný rozsudek Městského soudu v Praze, kterým byla zamítnuta jejich žaloba proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM-3601/VL-07-P05-2001 ze dne 23. 9. 2003. Tímto rozhodnutím nebyl stěžovatelům udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona č. 25/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (azylový zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „azylový zákon“). Zároveň žalovaný rozhodl, že se na stěžovatele nevztahuje překážka vystěhování ve smyslu § 91 azylového zákona. Soud přezkoumal zákonnost rozhodnutí z pohledu řádně uplatněných žalobních námitek, jejichž důvodnost však neshledal. Podle soudu měl žalovaný dostatek podkladů

pro posouzení důvodnosti žádosti o udělení azylu, když za správný byl soudem označen postup, kdy tvrzení stěžovatelky byla konfrontována se zprávami o obecné situaci na poli dodržování lidských práv a svobod na Ukrajině. Tyto důkazy pak byly správně zhodnoceny a výrok rozhodnutí byl učiněn na základě dostatečně zjištěného skutkového stavu věci. Pokud jde o věcné hodnocení důvodnosti žádosti stěžovatelů o azyl, soud uvedl, že skutečnosti vypovězené stěžovatelkou ve správním řízení nejsou důvodem pro udělení azylu podle § 12 azylového zákona, neboť se jednalo o problémy svou povahou ekonomické, pracovní a rodinné. Soud neshledal ani existenci překážek vycestování, neboť obava z potrestání v důsledku žádosti o azyl je, jak soud zjistil z podkladů pro rozhodnutí, nedůvodná, a ani skutečnost, že se v případě stěžovatelů jedná o volyňské Čechy, nezakládá takovou překážku. V této souvislosti soud uvedl, že pronásledování a snaha o likvidaci této komunity v průběhu druhé světové války, a to ani tehdy, docházelo-li k nim za souhlasu či přispění místního obyvatelstva, není sama o sobě důvodem pro existenci překážek vycestování v situaci a době zcela odlišné. Soud rovněž uvedl, že nemohl nic vytknout žalovanému, pokud, jak vyplývá ze správního rozhodnutí, se na základě zjištění objektivní situace na Ukrajině, jakož i po zhodnocení osobní situace, rozhodl stěžovatelům neudělit humanitární azyl podle § 14 azylového zákona, neboť na tento azyl není právní nárok a rozhodnutí o jeho (ne)udělení je výsledkem správního uvážení. Zejména z uvedených důvodů Městský soud v Praze v souladu s § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), žalobu jako nedůvodnou zamítl.

V podané kasační stížnosti, resp. v jejím doplnění stěžovatelé napadají rozsudek Městského soudu v Praze v celém rozsahu z důvodů, jež označili jako důvody dle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Stěžovatelé nejprve v kasační stížnost obecným způsobem namítli porušení § 3 odst. 4, § 32 odst. 1, § 34 odst. 1 a § 46 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), jakož i skutečnost, že rozhodnutí nevyplývá ze zjištěných podkladů. Dále stěžovatelé shrnuli důvody, pro něž opustili Ukrajinu, a které byly již vypovězeny ve správním řízení. Poukázali na to, že volyňští Češi byli za války pronásledováni pro svou národnost, a to i ze strany ukrajinských nacionalistů, kteří jsou v současné době považováni za hrdiny národa. Stěžovatelé se obávají, aby se tato situace neopakovala i v budoucnu. Tyto skutečnosti pak mají zakládat podmínky pro udělení humanitárního azylu. V doplnění kasační stížnosti stěžovatelé doplnili, že jsou pro svoji národnost na Ukrajině diskriminováni, a že jim z tohoto důvodu bylo třeba udělit azyl podle § 12 azylového zákona. Důvod podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. spatřují stěžovatelé v tom, že výrok rozhodnutí žalovaného o neudělení humanitárního azylu nebyl řádně odůvodněn. Stěžovatelé uvedli, že i v případech, kdy se rozhodování uskutečňuje na základě správního uvážení, je třeba, aby takové rozhodnutí obsahovalo odůvodnění. Napadené správní rozhodnutí v tomto ohledu považují stěžovatelé za neúplné a nepřezkoumatelné, a proto mělo být podle jejich názoru soudem zrušeno. Žalovaný, ani soud se pak podle stěžovatelů nevypořádali se všemi důkazy, jež si opatřili ke svému rozhodování; konkrétně je žalovanému i vytýkáno, že část důkazů pouze vyjmenoval a více se jimi nezabýval, a to ani jednotlivě, ani ve svém souhrnu. Dále stěžovatelé namítají, že jim bylo upřeno právo zakotvené v § 33 odst. 2 správního řádu. I když byla stěžovatelka na konci pohovoru dotázána, zda se chce seznámit s obsahem zpráv a tyto doplnit, nebyla upozorněna, že se žalovaný chystá vydat rozhodnutí a nebyla upozorněna na možnost doplnit a navrhnout i jiné důkazy. Stěžovatelé vyjádřili své přesvědčení, že na základě uvedených skutečností se na ně vztahuje překážky vycestování ve smyslu § 91 azylového zákona. Stěžovatelé rovněž požádali o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti, o nařízení ústního jednání a o ustanovení tlumočníka z ukrajinského jazyka.

Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že důvodem žádosti stěžovatelů o azyl byly problémy, jímž byl stěžovatel R.H. vystaven na Ukrajině. Měl totiž potíže ve škole se spolužáky a s učitelem kvůli své české národnosti, děti jej měly kvůli tomu jednou zbít. Na toto jednání si však nestěžovali, neboť se rozhodli ihned odjet. Jako důkaz své české národnosti stěžovatelé předložili kopie rodných listů. Bezprostřední pohnutkou pro jejich odjezd ze země byly potíže dítěte ve škole, politická situace v souvislosti s volbami v roce 2000, která se stěžovatelce „nelíbila“ a pozvání ze strany jejího dřívějšího manžela, který v České republice již nějakou dobu žil. Stěžovatelka ve správním řízení potvrdila, že účelem žádosti o azyl je snaha o legalizaci pobytu v České republice, když původně chtěli žádat o dlouhodobý pobyt z titulu své národnosti, z čehož však sešlo poté, co jí byl ukraden pas. Pro případ návratu na Ukrajinu se stěžovatelka podle svých slov obává toho, že její bývalý manžel, který se mezitím vrátil na Ukrajinu, nebude opět platit alimenty a že ji udá na úřadech, že požádala v České republice o azyl; proto se obává nějakého postihu. Podle protokolu o pohovoru, který byl se stěžovatelkou ve správním řízení proveden v ruském jazyce za přítomnosti tlumočnice a jež byl jí samotnou podepsán, byla stěžovatelka informována, z jakých podkladů bude správní orgán vycházet při posuzování žádosti o azyl. Stěžovatelce bylo rovněž, umožněno seznámit se s obsahem těchto dokumentů, vyjádřit se k nim a ke způsobu jejich získání a případně též navrhnout jejich doplnění. To však stěžovatelka odmítla.

Usnesením Městského soudu v Praze č. j. 6 Az 211/2003 - 52 ze dne 28. 6. 2004 byla stěžovatelům ustanovena zástupkyní pro řízení o kasační stížnosti advokátka Mgr. Pavlína Mixová.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek Městského soudu v Praze z pohledu řádně uplatněných důvodů kasační stížnosti, avšak naplnění těchto důvodů nezjistil.

Pokud jde o námitku nesprávného posouzení právní otázky [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.], pak Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatelé skutečně nesplňovali podmínky pro udělení azylu podle § 12 azylového zákona. Skutečnosti, o nichž stěžovatelka ve správním řízení vypověděla, měly charakter potíží se soukromými osobami bez jakékoli vazby na stát. Závadné jednání soukromých osob, které není podporováno nebo tolerováno státem a ohledně něhož není prokázáno, že proti němu není stát schopen poskytnout adekvátní ochranu, není pronásledováním ve smyslu § 2 odst. 2 azylového zákona a není tak důvodem pro udělení azylu podle § 12 písm. b) téhož zákona, a to ani kdyby se uskutečňovalo z důvodů tam uvedených, např. z důvodu národnosti, jak tvrdí stěžovatelé. Důvodnost obav z pronásledování z důvodu národnosti nelze podle Nejvyššího správního soudu dovozovat z historických událostí, jejichž konkrétní promítnutí do současné situace volyňských Čechů na Ukrajině nebylo zjištěno ani stěžovateli tvrzeno. A to rovněž proto, že informace o diskriminaci této národnostní menšiny ze strany majoritní společnosti, jež je, jak vyplývá z podkladů pro správní rozhodnutí, etnicky relativně různorodá, nebyly v těchto podkladech (zprávách a informacích) o současné situaci na Ukrajině, jež jsou v mnohých ohledech poměrně kritické, uvedeny. Pokud jde o zákonnost výroku o překážkách vycestování ve smyslu § 91 azylového zákona, soud zjistil, že stěžovatelka ve správním řízení jako důvod obav z návratu do vlasti uvedla neplacení alimentů ze strany bývalého manžela a skutečnost, že by mohla být v zemi původu potrestána za to, že v České republice požádala o azyl. Prvně uvedenou obavu však nelze vůbec považovat za skutečnost, jež by byť potenciálně mohla zakládat existenci překážek vycestování ve smyslu cit. ustanovení, nedůvodnost druhé obavy pak byla zjištěna z jiných podkladů, které si žalovaný v průběhu správního řízení zajistil,

na které podrobně ve svém rozhodnutí odkázal a které tuto obavu přesvědčivým způsobem vyvracejí. Jestliže nebyly ve správním řízení z obecných informací o situaci na Ukrajině zjištěny žádné jiné skutečnosti, které by mohly být důvodem existence překážky vycestování, pak Nejvyšší správní soud shledal i tento výrok rozhodnutí žalovaného zákonným.

Důvod podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. stěžovatelé v kasační stížnosti, resp. jejím doplnění specifikovali jednak odkazem na ustanovení správního řádu, která měla být podle jejich názoru ve správním řízení porušena, jednak námitkou nedostatečného odůvodnění rozhodnutí o neudělení humanitárního azylu a porušení § 33 odst. 2 správního řádu. Jak však Nejvyšší správní soud ze soudního spisu zjistil, posléze dvě uvedené námitky stěžovatelé neuplatnili v řízení před Městským soudem v Praze, ačkoli tak učinit mohli, resp. ačkoli jim v tomto uplatnění zřejmě nic nebránilo. Za takových okolností je však kasační stížnost v části, v níž se o tyto nově uplatněné námitky opírá, nepřípustná ve smyslu § 104 odst. 4 s. ř. s. Z tohoto důvodu se Nejvyšší správní soud nemohl těmito námitkami zabývat.

Pokud jde o namítané porušení procesních předpisů správním orgánem, konkrétně § 3 odst. 4, § 32 odst. 1, § 34 odst. 1 a § 46 správního řádu, Nejvyšší správní soud ze správního spisu zjistil, že je v něm založena žádost o udělení azylu, vlastnoručně psané tzv. důvody žádosti, jakož i protokol o pohovoru k žádosti o udělení azylu, který byl se stěžovatelkou proveden. Informace obsažené v těchto listinách byly podle Nejvyššího správního soudu dostatečným podkladem pro vydání rozhodnutí žalovaného, neboť z nich jednoznačně vyplývá absence tvrzení azylově relevantních důvodů, jakož i absence důvodů pro udělení azylu podle § 13 a § 14 cit. zákona či pro existenci překážek vycestování vy smyslu § 91 cit. zákona. Správní orgán má povinnost prověřit existenci důvodů pro udělení azyl ve smyslu § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 cit. zákona pouze tehdy, jestliže jsou důvody uvedené v § 12 cit. zákona žadatelem o azyl alespoň tvrzeny. V daném případě však důvody uvedené stěžovatelkou ve správním řízení žalovaný vyhodnotil tak, že nejde o důvody podřaditelné pod některý z důvodů uvedených v § 12 cit. zákona, a Nejvyšší správní soud se s tímto závěrem ztotožňuje. Jestliže stěžovatelka netvrdila důvody, pro něž lze azyl podle zákona udělit, nelze po žalovaném požadovat, aby prováděl rozsáhlá dokazování, kterými by nad rámec vlastních tvrzení žadatele o azyl „dohledával“ jiné v úvahu přicházející důvody, pro něž tato osoba o azyl ve skutečnosti žádá. Ve světle těchto úvah pak Nejvyšší správní soud posoudil rozhodnutí žalovaného a dospěl k závěru, že tento se porušení stěžovateli označených ustanovení správního řádu nedopustil. Výpovědi samotné stěžovatelky ve správním řízení představovaly samy o sobě potřebné podklady pro rozhodnutí a žalovaný tak dostál své povinnosti zjistit úplně a přesně skutečný stav věci (§ 32 odst. 1 správního řádu). Žalovaný své rozhodnutí o zamítnutí žádosti o udělení azylu opřel zejména o vlastní výpovědi stěžovatelky, které byly činěny po řádném poučení o významu výpovědi a o jejich právech a za přítomnosti tlumočníka. Stěžovatelce bylo umožněno vyjádřit se k jiným podkladům pro vydání rozhodnutí (čehož nevyužila) a svou výpověď nad rámec odpovědí na položené otázky doplnit. Lze tak konstatovat, že správní orgán použil k dokazování prostředků, které nepochybně vedly ke zjištění, resp. objasnění skutečného stavu věci, a které jsou v souladu se zákony, resp. byly zákonným způsobem získány a provedeny. Nedošlo tedy ani k porušení § 34 odst. 1 správního řádu. Samotné rozhodnutí žalovaného o zamítnutí žádosti o udělení azylu tedy vychází ze spolehlivě zjištěného stavu věci, a po ověření, že rozhodnutí bylo vydáno v souladu se zákony, orgánem k přijetí takového rozhodnutí příslušným a že obsahuje předepsané náležitosti, nemohl Nejvyšší správní soud přisvědčit ani námitce porušení § 46 správního řádu. Z uvedených důvodů je třeba rovněž odmítnout názor stěžovatelky, že by se žalovaný dopustil porušení základní zásady správního řízení uvedené v § 3 odst. 4 správního řádu.

Nejvyšší správní soud tedy neshledal ani naplnění stěžovatelkou tvrzeného důvodu kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Ačkoli stěžovatelka v kasační stížnosti za její důvod formálně označila i důvod podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., tento nebyl v kasační stížnosti jakkoli dále specifikován a Nejvyšší správní soud se jím proto nemohl zabývat, resp. z jeho pohledu rozhodnutí Městského soudu v Praze přezkoumávat.

Nejvyšší správní soud s poukazem na výše uvedené nezjistil naplnění důvodů kasační stížnosti, a proto kasační stížnost dle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Vzhledem k dikci § 78b odst. 1 azylového zákona, podle něhož se cizinci, který předloží doklad o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku, udělí na žádost vízum za účelem strpění pobytu, nerozhodoval Nejvyšší správní soud samostatně o žádosti o přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti.

Jelikož stěžovatelé byli v řízení o kasační stížnosti zastoupeni ustanovenou advokátkou, jež je nepochybně českého jazyka znalá, neshledal Nejvyšší správní soud důvody pro ustanovení tlumočníka z ukrajinského jazyka. Žádosti o nařízení ústního jednání soud nevyhověl a toto jednání nenařídil, neboť v řízení nebylo třeba provádět důkazy a nebyly shledány ani jiné důvody vhodnosti takového postupu za situace, kdy o kasační stížnosti je podle § 109 odst. 1 s. ř. s. rozhodováno zpravidla bez jednání.

Stěžovatelé neměli ve věci úspěch, nemají proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaný správní orgán měl ve věci úspěch, nevznikly mu však náklady řízení o kasační stížnosti přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti. Soud mu proto náhradu nákladů řízení nepřiznal (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Hotové výdaje a odměnu za zastupování soudem ustanovené zástupkyni stěžovatelky platí stát (§ 35 odst. 7 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Ustanovené zástupkyni náleží v souladu s § 11 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), odměna za dva úkony právní služby učiněné v řízení o kasační stížnosti, tj. převzetí a přípravu zastoupení a písemné podání soudu, ve výši 2 x 1000 Kč, a dále náhrada hotových výdajů ve výši paušální částky 75 Kč za dva úkony právní služby podle § 13 odst. 3 cit. vyhlášky, celkem tedy 2150 Kč. Protože je ustanovená advokátka plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se tento nárok vůči státu o částku odpovídající dani z přidané hodnoty, kterou je tato osoba povinna z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (§ 35 odst. 7 s. ř. s.). Částka daně z přidané hodnoty vypočtená dle § 37 písm. a) a § 47 odst. 3 zákona č. 235/2004 Sb. činí 408,50 Kč. Ustanovené zástupkyni se tedy přiznává náhrada nákladů v celkové výši 2558,50 Kč. Uvedená částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 1. září 2005

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu